

VERİTABANI YÖNETİM SİSTEMLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Ender **Ş**ahinaslan

BÖLÜM -11-

FONKSIYONLAR

GİRİŞ

Geçen haftaki derslerimizde Görünümleri (View) ve Stored Procedure (SP)'leri öğrendik.

Bu hafta ise <mark>fonksiyonlar konusu</mark>nu ele alacağız:

- ✓ Kullanıcı Tanımlı Fonksiyonlar
- ✓ Skaler Kullanıcı Tanımlı Fonksiyonlar
- √ Tablo Döndüren Fonksiyonlar

11.1. KULLANICI TANIMLI FONKSİYONLAR

- Fonksiyonlar belli bir sonucu geri döndürmek için tasarlanmış bir veya birden fazla yerde kullanılan yapılardır.
- Kullanıcı tanımlı fonksiyonlar, tıpkı Stored Procedure'ler gibi dışarıdan parametre alabilirler.
- Aynı zamanda IF...ELSE gibi T-SQL'in diğer ifadelerinin de kullanılmasına imkan tanırlar.

11.1. KULLANICI TANIMLI FONKSİYONLAR (DEVAM)

Kullanıcı tanımlı fonksiyonlar, <u>SP'ler gibi derlendikten sonra tampon bir belleğe atanır</u> ve daha sonra bu tampon bellekten çağrılarak kullanılabilirler.

Bir diğer özelliği de view (görünüm)'lar gibi bir tablo şeklinde kayıt döndürebilirler.

11.1. KULLANICI TANIMLI FONKSİYONLAR (DEVAM)

Kullanıcı tanımlı fonksiyonları, View ve SP'lerden ayıran ve özellikle kullanılması gereken durumlar şöyledir:

- <u>Dışarıdan parametre alan View</u> tanımlanamaktadır.
 - ✓ Ancak, böyle bir durum fonksiyonlarda kullanılabilmektedir.
- <u>SP'ler bir sorgunun parçası olarak birkaç durum</u> dışında çalışmazken, fonksiyonlar sorguların içerisinde kullanılabilirler.
 - Örneğin sp_helpdb, sp_helptext gibi prosedürler tek başlarına çalıştırılabilirler, fakat bir sorgunun parçası olarak çalıştırılamazlar.

Skaler fonksiyonlar, bir işlem neticesinde sadece tek bir değer döndüren fonksiyonlardır.

SQL içerisinde tanımlı birçok skaler fonksiyon vardır.

Matematiksel, karakter, tarih fonksiyonları vb.

Örneğin **SELECT GETDATE** () komutu **FROM** ifadesi olmadan kullanılabilir. Bu tür yani **GETDATE** () şeklindeki fonksiyonlar skaler fonksiyonlardır.

Bazı durumlarda kullanıcılarda bu tür fonksiyonlara ihtiyaç duyabilirler.

Örneğin yapılan alışveriş neticesinde sepette kaç ürün olduğunu döndüren fonksiyon skaler bir fonksiyondur.

Skaler fonksiyonların genel tanımı şöyledir:

```
CREATE FUNCTION [sahip-ismi] fonksiyon_adi
      @parametre_adı veri_türü,
RETURNS skaler_veri_tipi
AS
BEGIN
      SQL_ifadeleri
      RETURN skaler_deger veya değişken
END
```

Örnek-1: Bir müşteri kodunu girerek müşterinin sepetinde toplam kaç adet ürün olduğunu bulan bir fonksiyon yazalım.

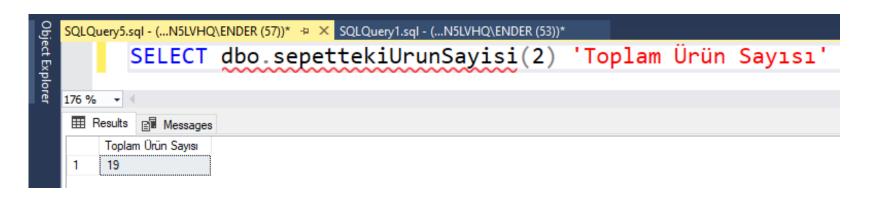
```
SQLQuery1.sql - (...N5LVHQ\ENDER (53))* = X
  SQLQuery5.sql - (...N5LVHQ\ENDER (57))*
Object Explore
       □ CREATE FUNCTION sepettekiUrunSayisi(@kullaniciKod int)
         RETURNS int
         AS
         BEGIN
              DECLARE @urunSayisi int
              SELECT @urunSayisi = SUM(adet) FROM tblSepet
              WHERE kullaniciKod = @kullaniciKod
              RETURN @urunSayisi
         END
  176 %

    Messages

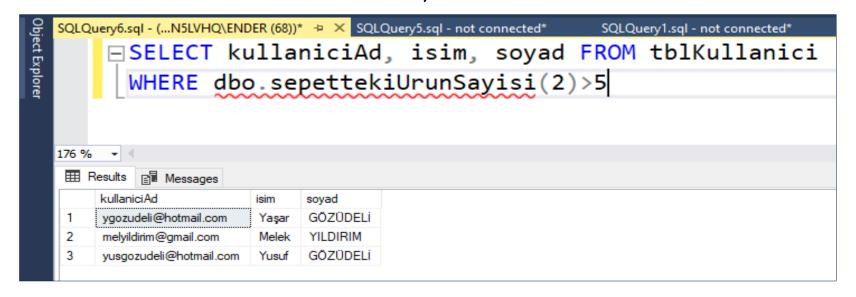
      Commands completed successfully.
```

- Yazmış olduğumuz fonksiyona dikkat ettiğimizde RETURNS deyimi ile fonksiyonun integer tipte bir veri döndüreceği anlaşılmaktadır.
- @Urun_sayisi olarak bir değişken tanımlandı.
- Daha sonra SQL cümlesinde dışarıdan parametre olarak verilen kullanıcıKod bilgisi ile veritabanındaki kullaniciKod bilgisi karşılaştırılarak toplam ürün_sayısı hesaplandı ve @Urun_sayisi değişkenine aktarıldı.
- RETURN komutu ile elde edilen bu ürün sayısı dışarıya tek bir değer olarak gönderildi.

Yazmış olduğumuz "sepettekiUrunSayisi" adlı fonksiyonun çalıştırılması aşağıda görülmektedir.

Yazmış olan "sepettekiUrunSayisi" adlı fonksiyonu bir sorgu içerisinde kullanmak isteyelim. Kullanıcı kodu 2 olan ve sepetinde 5'ten fazla ürün olan müşteriyi bir sorgu yazarak bulalım. Fonksiyonun kullanımı ve SQL cümlesi şöyle olacaktır.

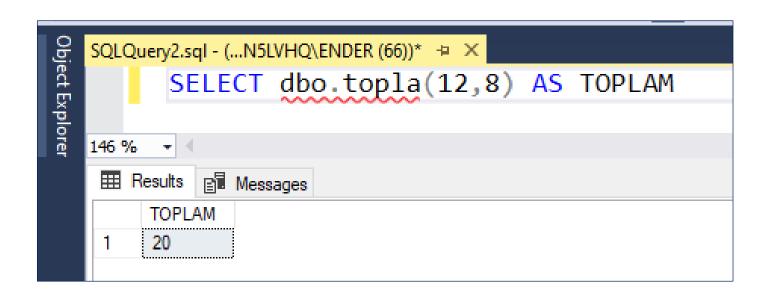
• <u>Örnek-2</u>: Klavyeden girilen iki değerin toplamını gerçekleştiren bir fonksiyon yazınız?

```
Object Explore
   SQLQuery2.sql - (...N5LVHQ\ENDER (66))* □ ×
       □ CREATE FUNCTION topla(@a int, @b int)
        RETURNS int
         AS
        BEGIN
           DECLARE @toplam int
           SELECT @toplam = @a + @b
           RETURN @toplam
         FND

    Messages

      Commands completed successfully.
      Completion time: 2024-05-05T23:25:44.2964279+03:00
```

Bu fonksiyonu dışarıdan iki sayı girerek çalıştırdığımızda aşağıdaki sonuç elde edilecektir.

11.3. TABLO DÖNDÜREN FONKSİYONLAR

Bu tür fonksiyonlar çalışma prensibi bakımından view' lara benzerler, fakat farklı olarak dışarıdan parametre de alabilirler. **Tablo döndüren fonksiyon**ların genel kullanım biçimi söyledir.

```
CREATE FUNCTION [sahip-ismi] fonksiyon_adı ( [@Parametre_adı veri_tipi, .....] )
```

RETURNS TABLE

AS

RETURN (SELECT cümlesi)

Ornek-1: Dışarıdan ürün kodu girilen bir ürünün bilgilerini tablo içerisinde arayarak ekrana listeleyen bir fonksiyon yazınız? tblUrun tablosu yan tarafta verilmistir.

	Column Name	Data Type	Allow Nulls
8	urunKod	int	
	Barkod	varchar(32)	~
	bolgeKod	int	~
	markaKod	markaKod:int	✓
	urunAd	varchar(255)	✓
	bayiFiyat	float	✓
	listeFiyat	float	~
	Indirim	float	✓
	KDVoran	float	✓
	urunResim	varchar(55)	✓
	urunOzet	varchar(255)	✓
	urunTanitim	varchar(4500)	✓
	urunDurum	tinyint	
	urunOncelik	tinyint	✓
	stokDurum	int	~
	stokMinimum	int	✓
	stokAmbarKod	tinyint	~
	garanti	varchar(50)	✓
	dovizKod	char(10)	~
	reyonKod	bigint	~

Yazılması gereken fonksiyon aşağıdaki gibidir.

```
SQLQuery1.sql-(...N5LVHQ\ENDER(64))* *> X

CREATE FUNCTION ara(@urun_kod int)

RETURNS TABLE

AS

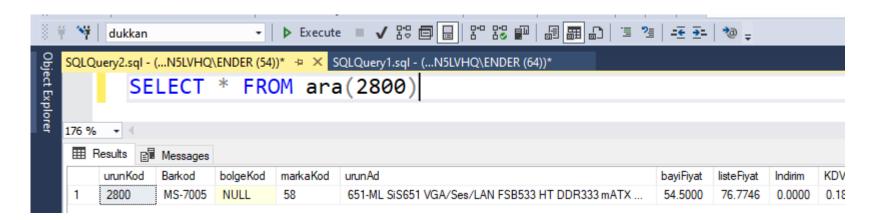
RETURN SELECT * FROM tblUrun WHERE urunKod = @urun_kod

176 % 

Messages

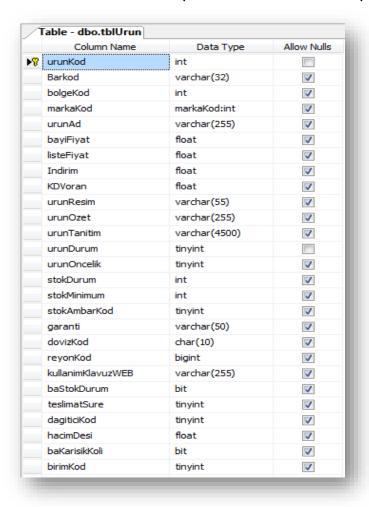
Commands completed successfully.
```

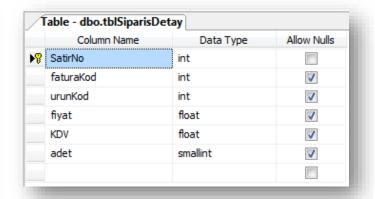
Yazılan fonksiyon incelendiğinde RETURNS TABLE ifadesi ile bir tablo döndürüleceği belirtilmiştir. Daha sonra RETURN ifadesinde yazılmış olan SELECT cümlesi ile kullanıcıya geri döndürülmesi gereken kayıtlar sorgulanarak gönderilmiştir. Fonksiyonun çalıştırılması şöyledir.

- Örnek-2: Genellikle E-ticaret sitelerinde yer alan ve bir ürünü alanlar bunları da satın aldı şeklinde karşımıza çıkan ürünlerin listesi yer almaktadır. Aynı şekilde bir kullanıcı kodu kullanarak böyle bir liste oluşturacak bir fonksiyon yazalım. Bunun için gerekli olan tablolar şunlardır.
 - tblUrun: Ürün bilgilerinin yer aldığı tablodur.
 - tblSiparisDetay: Sipariş detaylarının yer aldığı tablodur.
 - tblSiparis: Siparişi verilen ürünlerin tutulduğu tablodur.

Bu tablolar aşağıda verilmiştir.

	Column Name	Data Tuna	Allow Nulls
	Column Name	Data Type	Allow Nulls
P	faturaKod	int	
	kullaniciKod	int	V
	faturaAdresi	nvarchar(255)	V
	vergiDairesi	nvarchar(50)	V
	vergiNo	nvarchar(50)	V
	siparisDurumKod	int	V
	siparisTarih	datetime	J

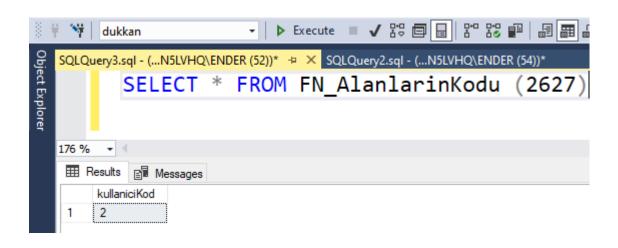
Bu işlem iki aşamalıdır. Yani iki ayrı fonksiyon yazılmalıdır. Bunlardan birincisi şöyledir:

CREATE FUNCTION FN_AlanlarinKodu(@urunKod int)
RETURNS TABLE

AS

RETURN SELECT kullaniciKod FROM tblSiparisDetay SD INNER JOIN tblSiparis S ON S.faturaKod=SD.faturaKod WHERE urunKod=@urunKod

Bu fonksiyon belli bir ürünü satın alan kullanıcıya ait kullanıcı kodunun bulunmasını sağlamaktadır. Buradan elde edilecek olan kullanıcı kodu yazılacak olan ikinci fonksiyonda kullanılacaktır. Bu fonksiyon tek başına çalıştırılırsa aşağıdaki sonuç elde edilecektir.

İkinci yani asıl fonksiyonumuz ise şöyle olacaktır.

CREATE FUNCTION FN_BunuAlanBunlariAldi(@urunKod int)
RETURNS TABLE

AS

RETURN

SELECT U.urunKod, U.urunAd FROM tblUrun U

JOIN tblSiparisDetay SD ON SD.urunKod=U.urunKod

JOIN tblSiparis S ON S.faturaKod=SD.faturaKod

JOIN FN_AlanlarinKodu(@urunKod) FNA ON

FNA.kullaniciKod=S.kullaniciKod

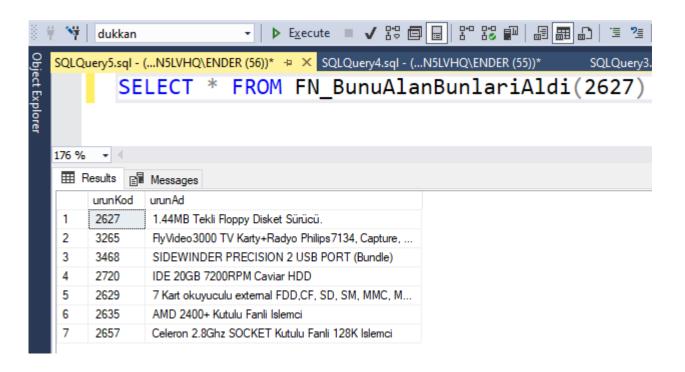
Bu fonksiyonda ise ürün kodu girilerek <mark>bu ürünü alan kişinin başka hangi ürünleri aldığı</mark> listelenmektedir.

Burada **tblUrun** ve **tblSiparisDetay** tabloları kullanılarak siparişi verilen ürünler tespit edilmiştir.

Ardından **tblSiparis** tablosu ve elde edilen bu liste **faturaKod** değerleri kullanılarak birleştirilmiştir.

Elde edilen yeni liste kullanıcı kodlarına bakılarak bu listede hangi kullanıcının hangi ürünü satın aldığı tespit edilmiştir.

Bu kodun çalıştırıldığında 2627 ürün koduna sahip ürünü alan kişinin başka hangi ürünleri satın aldığı listelenmektedir.

- <u>Ornek-3</u>: Girilen fatura koduna göre bugün alınan siparişlerin durumunu gösteren "siparisDurumunuGoster" adında bir fonksiyon yazınız.
 - -tblSiparis ve tblSiparisDurum tablolarını dikkate alınız.

 Girilen fatura koduna göre bugün alınan siparişlerin durumunu göstermesi amacıyla yazılan "siparisDurumunuGoster" fonksiyonu aşağıda görülmektedir.

```
CREATE FUNCTION siparisDurumunuGoster(@faturaKod int)
RETURNS TABLE
AS
RETURN SELECT S.faturaKod, Sd.aciklama
FROM tblSiparis S INNER JOIN tblSiparisDurum SD ON S.siparisDurumKod=SD.siparisDurumKod
WHERE DAY(S.siparisTarih)=DAY(GETDATE()) AND
MONTH(S.siparisTarih)=MONTH(GETDATE()) AND
YEAR(S.siparisTarih)=YEAR(GETDATE()) AND
S.faturaKod=@faturaKod
```

 Girilen fatura koduna göre bugün alınan siparişlerin durumunu göstermesi amacıyla yazılan "siparisDurumunuGoster" fonksiyonunun kullanımı aşağıda görülmektedir.

SQLQuery3.sql - ARTHUR\ARWEN (55))* ×						
	SELECT * FROM siparisDurumunuGoster(1)					
150 % - <						
	Results Messages					
	fatura Kod aciklama					
1	1 Kargoya Verildi					
	Name of the Control o					

 Örnek-4: Fatura kodu dışarıdan girilen bir ürünün adı, markası ve sipariş tarihini bulmaya yarayan "siparisBilgisiGetir" adında bir fonksiyon yazınız?

 Fatura kodu dışarıdan girilen bir ürünün adı, markası ve sipariş tarihinin bulunmasını sağlayan "siparisBilgisiGetir" fonksiyonu aşağıda görülmektedir.

```
SQLQuery1.sql-A...RTHUR\ARWEN(51))* ×

CREATE FUNCTION siparisBilgisiGetir(@faturaKod int)

RETURNS TABLE

AS

RETURN SELECT S.faturaKod,u.urunAd,M.marka,s.siparisTarih

FROM tblUrun U INNER JOIN tblsiparisDetay SD ON U.urunKod = SD.urunKod

INNER JOIN tblSiparis S ON S.faturaKod = SD.faturaKod

INNER JOIN tblMarka M ON M.markaKod = U.markaKod

WHERE S.faturaKod=@faturaKod

150 % 

Messages

Command(s) completed successfully.
```

 Fatura kodu dışarıdan girilen bir ürünün adı, markası ve sipariş tarihinin bulunmasını sağlayan "siparisBilgisiGetir" fonksiyonunun kullanımı aşağıda görülmektedir.

SQLQuery1.sql - ARTHUR\ARWEN (51))* ×									
SELECT * FROM siparisBilgisiGetir(6)									
150 % ▼ < ■ Results Messages									
fatura Kod urun Ad	marka siparisTarih								
1 6 Celeron 2.8Ghz SOCKET Kutulu Fanli 128K Islemci	INTEL 2019-12-16 09:40:31.890								

TEŞEKKÜRLER... SORULARINIZ?